

Ta vare på smilet

Årsmelding 2011

TANNHELSE
ROGALAND

tannhelserogaland.no

Foto/illustrasjoner

Tom Haga - side 1, 2, 5, 9, 15, 21, 22, 27

Gro Lid - side 6, 17

Nils Roar Gjerdet - side 13

Gry Vorset - side 16

Anne Lise Norheim - side 12, 18, 19

Thorbjørg Jensdottir - side 8

Utgitt av: Tannhelse Rogaland FKF

Redaktør: Fylkestannlegen

Opplag: 350

Trykk: Spesialtrykk

Redaksjonen avsluttet 14. mars 2012

Innhold

Styrets beretning	3
Innledning	4
Kompetanse- og kvalitetsutvikling	7
Økonomi	8
Tannhelseutvikling	10
Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest	12
HMS - helse, miljø og sikkerhet	14
Personell	16
Folkehelsearbeid	18
Utfordringer og tiltak	21
Tabeller	22

Styret i Tannhelse Rogaland FKF 2011

Styremedlemmer til 31.10.2011

Knut Vassbø, styreleder
Lisbeth Vikse, nestleder
Marit Thorsheim
Berit Lund-Andersen
Gerd Haugene Anonsen

Varamedlemmer

Tora Elisabeth Glimsdal Sandanger
Hild Sømnes
Inger Marie Åsbø
Christiane Howlid Dale
Wenche Dyngen Kvamen

Parti

KrF
H
Ap og PP
Ansattes representant
Ansattes representant

Styremedlemmer fra 1.11.2011

Lisbeth Vikse, styreleder
Siv Storesund, nestleder
Terje Larsen
Berit Lund-Andersen
Gerd Haugene Anonsen

Varamedlemmer

Hild Sømnes
Oddvar Hølland
Inger Marie Åsbø
Christiane Howlid Dale
Wenche Dyngen Kvamen

Parti

H
Ap
PP
Ansattes representant
Ansattes representant

Godt for tennene – sunt for kroppen

I eit helsevesen som går mot stadig smalare spesialisering, har den offentlege tannhelsetenesta gått motsatt veg frå å vera "skuletannlege" til å bli ei tannhelseteneste for alle – uansett alder, inntekt eller bustad.

Utviklinga har gitt grunnlag for ei unik og heilskapleg forståing av tannhelse – der forebygging og behandling går hand i hand. Det som i dag blir framheva som eit helsepolitisk ideal i helsevesenet for øvrig, har vore daglegdags i Tannhelse Rogaland i mange år. Hos oss er det ikkje forskjell på tannhelse og folkehelse.

Arbeidet med å utvida eit spesialisert tilbod går rett nok sin gang – og er viktig for dei som treng det. Men Tannhelse Rogaland er framleis rotfesta i det systematiske forebyggande arbeidet som basis for all aktivitet.

Forebygging er mest som eit evig arbeid for å gjera seg sjølv arbeidslaus. Og likevel er det eit arbeid som gir resultat, kunnskap, tillit – og nye oppgåver. Det er eit arbeid som tar sikte på at tannhelsa skal sikrast på det lågast effektive nivået: hos innbyggaren sjølv. Og det er eit arbeid der ein ved tannlegestolen ser direkte resultat av tidlegare forebygging.

Det fungerer. I ei tid der folk slankar seg med bacon, ribbefeitt og meierismør, er det mest utruleg at god, systematisk, kunnskapsbasert undervisning faktisk gir resultat. Men det fungerer. År etter år.

Resten av helsevesenet har mykje å læra av tannhelsetenesta sitt systematiske arbeid. Og folkehelsa nyter godt av at mat som er god for tennene, også er sunn for resten av kroppen!

Styreleiar Knut Vassbø
(fram til 31.10.2011)

Innledning

Tannhelse Rogaland FKF

Siden 1. januar 2004 har den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland vært organisert som et fylkeskommunalt foretak (FKF).

Tannhelse Rogaland ivaretar fylkeskommunens ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Vi driver helsefremmende og forebyggende arbeid og gir gratis tannbehandling til prioriterte grupper. Vår hovedoppgave og målsetning er å gi rett hjelp til rett tid og sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet.

Tannhelse Rogaland er den tjenesten i fylkeskommunen, bortsett fra offentlig kommunikasjon, som har størst kontakt med befolkningen. I 2011 var 160 695 rogalendinger under tilsyn av Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har 43 tannklinikker delt inn i seks tannhelsedistrikter som ledes av en overtannlege, og til sammen 300 tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer. Fylkestannlegen er daglig leder i foretaket, og har det overordnede ansvaret for den daglige driften. Tannhelse Rogaland driver tannlegevakt i Stavanger og Haugesund på lørdager, søndager og helligdager som er åpen for akutt tannbehandling.

Mål og oppgaver

Lov om tannhelsetjenesten (1983) pålegger fylkeskommunen følgende oppgaver:

- Tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å fremme tannhelsen.
- Ansvaret for at tannhelsetjenester, medregnet spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket.
- Tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen.
- Tannhelsetjenesten skal gi nødvendig forebygging og behandling til prioriterte grupper. Tilbudet skal være regelmessig og oppsøkende

I St.meld. nr. 35 (2006-2007) fremgår det at befolkningens tannhelse er betydelig forbedret de siste 30-40 år, men at ca. 10-15 prosent av barn og unge har tannhelseproblemer. Det store flertallet av voksne går regelmessig til tannhelsekontroll, men mange unnlater det av ulike grunner som for eksempel økonomi, angst og livssituasjon. Vi har sosial ulikhet i tannhelse i Norge.

Regjeringen vil, som ett av tiltakene, styrke fylkeskommunen som forvaltningsnivå for tannhelsetjenesten. Dette skal skje gjennom blant annet å tillegge et følge medansvar for hele befolkningen når det gjelder tannhelse- og tjenesteforhold, styrking av fylkeskommunens rolle i folkehelsearbeidet og virkemidler knyttet til spesialisttjenester. Andre nye oppgaver som forslås lagt til fylkeskommunene er ansvar for forskning, fagutvikling og kvalitetsutvikling innenfor tannhelsetjenesten, inklusiv privat sektor.

Det pågår for tiden forarbeid til en revisjon av tannhelsetjenesteloven.

Gratis tannbehandling til prioriterte grupper

Lov om tannhelsetjenesten bestemmer hvem som har rett på gratis tannbehandling.

I tillegg har fylkestinget i Rogaland vedtatt at andre grupper også skal ha gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk. Tilbudet om gratis tannbehandling skal gis i prioritert rekkefølge. Voksne betalende pasienter er også velkomne på de offentlige tannklinikkene, både for at arbeidsdagen skal være faglig stimulerende for tannhelsepersonellet og for å opprettholde nødvendige økonomiske rammer.

Tennene dine skal vare livet ut. Det er du som må ta vare på smilet ditt. Men vi gjør det mulig.

Med over 40 tannklinikker behandler Tannhelse Rogaland 150 000 pasienter hvert år. Tjenesten er gratis for alle mellom 0 og 18 år. Vi har og tar ansvar for folkehelsen i fylket.

Ta vare på smilet ditt.

Lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk

Gruppe A

Barn og unge fra 0-18 år.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Betaler selv for idrettsskinner.

Gruppe B

Psykisk utviklingshemmede over 18 år.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk.

Gruppe C1

Eldre, uføre og kronisk syke med opphold i somatiske/psykiatriske institusjoner som sykehjem, aldershjem, omsorgsbolig og sykehus. Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk forutsatt at oppholdet vil vare utover tre måneder. Kun akutthjelp dersom oppholdet er kortere.

Rusmisbrukere som oppholder seg i behandlingsinstitusjoner etter lov om spesialisthelsetjenesten og omsorgsinstitusjoner etter sosialtjenesteloven.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når oppholdet har vart tre måneder. Akutthjelp fra første dag.

Gruppe C2

Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester i åpen omsorg på grunnlag

av vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven. Praktisk hjelp gir ikke rett til gratis tannbehandling.

Tilbud: Gratis nødvendig tannbehandling på offentlig tannklinikk når hjelpen gis minst én gang i uken og det er forventet at den varer utover tre måneder. Hjelpen må ivareta et vesentlig pleiebehov for brukeren. Kun akutthjelp dersom hjelpen er av kortere varighet.

Gruppe D

Unge som fyller 19 og 20 år i behandlingsåret.

Tilbud: Betaler 25 % av honoraret inkludert tannteknikerutgifter, unntatt for gitt behandling hvor trygderefusjon, helt eller delvis, vil dekke deler av kostnaden.

Ikke-lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig klinikk

Gruppe E1

Fengselsinnsatte.

Tilbud: Innsatt med opphold lenger enn tre måneder skal tilbys tannhelseundersøkelse og behandling i tannklinikk i fengselet, eventuelt ved fremstilling utenfor fengselet. Både forebygging, nødvendig og/eller akutt tannbehandling dekkes av staten innenfor rammen av øremerkede

tilskudd. Mer omfattende odontologisk rehabilitering skal imidlertid dekkes av innsattes egne midler, eventuelt med bidrag fra sosialtjenesten i vedkommendes hjemkommune.

Gruppe E3

Personer med psykiske lidelser som får poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten over en periode på minimum tre måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Akutthjelp fra første dag.

Gruppe E4

Personer i pleie av pårørende. Pleiebehovet må attesteres av lege.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når pleieperioden er forventet å vare utover tre måneder. Akutthjelp fra første dag.

Rusmisbrukere

Rusmisbrukere som mottar kommunale tjenester etter Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr 5 og 6, på grunn av sitt rusmisbruk, i mer enn tre måneder.

Tilbud: Gratis nødvendig behandling på offentlig tannklinikk, eller hos privatpraktiserende tannlege som Tannhelse Rogaland har avtale med. Akutthjelp fra første dag.

Fylkestannlege,
Helene Haver

Fremdeles Trivsel, Tilhørighet og Trygghet

Årsmeldingen for 2011 beskriver tjenestene Tannhelse Rogaland har levert, økonomi og tannhelseutvikling, og den offentlige tannhelsetjenesten som arbeidsplass.

Foretaket leverte tannhelsetjenester som bestilt av fylkestinget for 2011, med et regnskapsmessig overskudd.

De tre slagordene fra organisasjonsutviklingsprosessen for et par år tilbake, trivsel, tilhørighet og trygghet er fortsatt like aktuelle, og samtidig beskrivende for tilbakemeldingene som er gitt gjennom medarbeidersamtaler i året.

Forholdet til ledelsen er viktig. De ansatte ønsker at det skal være en nærhet til nærmeste leder, og at lederen skal være lydhør og følge opp de ansatte på en positiv måte. Det gledelige er at de aller fleste opplever forholdet til nærmeste leder som godt.

Nå er det til en hver tid flere norske tannlege-studenter i utlandet enn på fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø til sammen. Det vil merkes på arbeidsmarkedet fremover. Rekrutteringen til tannhelsesekretærutdanningen er mer bekymringsfull, da stadig færre unge velger denne utdanningen, og frafallet fra yrket er økende spesielt blant yngre sekretærer.

Vårt fokus fremover er å ta godt vare på de medarbeiderne vi har!

Hovedkonklusjonen etter vernerundene i høst, er at det er lite å sette fingeren på når det gjelder fysiske

arbeidsforhold. Vi har brukt mye tid på IA-arbeid og på oppfølging av fravær, men fokuset på nærvær-arbeid blir sterkere. Det er mange gode forslag til tiltak som skal følges opp dette året.

Kompetanseutvikling for helsepersonell er viktig for kvalitet og pasientsikkerhet. Regjeringen skal i 2012 legge frem en stortingsmelding, og spør blant annet hva som skal til for å få bedre flyt og sammenheng i helsetjenestene og hvordan skape kulturer for læring og forbedring. Dette er et felles ansvar for arbeidsgiver og arbeidstakere.

I mai 2012 skal kompetansesenteravdelingen i Rogaland åpnes med et todagers seminar. Avdelingen skal bygges opp rundt Rogaland spesialisttannklinikk, og den overordnede målsetningen er at tannhelsetjenestene til pasientene våre blir enda bedre, og at avdelingen blir en ressurs for øvrig tannhelsepersonell.

Personellmøte i Haugesund hadde forskning i tannhelsetjenesten som tema. Det ble svært inspirerende, og Tannhelse Rogaland høstet lovord for nettopp det vi mener har vært vårt utgangspunkt; å se mulighetene, ikke begrensningene. Til Erosjonsprosjektet i samarbeid med UiO meldte det seg over ti tannklinikker, og de fire som ble valgt ut er nå i full gang med kalibrering og forberedelse til undersøkelsen av nesten 1000 unge rogalendinger i 2012.

Budsjett 2012

Fylkestinget vedtok i desember en reduksjon av rammene for foretaket på 1 mill. på driftsbudsjettet og 2 mill. på investeringsbudsjettet. For Klinikplanen betyr det at vi må skyve noe på planlagte utvidelser, nye klinikker og utskiftning av medisin-teknisk utstyr. For driften betyr det at pasientinntektene fortsatt er viktige, men med den bemanningen vi har på tannklinikkene og ellers i foretaket, er jeg sikker på at vi skal klare de utfordringene.

Takk til alle ansatte i Tannhelse Rogaland for vel utført arbeid i 2011!

Pasientgrupper	Mål	2011		2010		2009		2008	
		Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%	Resultat	%
Gruppe A	102 000	106 434	97	103 456	96	102 512	95	103 585	97
Gruppe B	1 450	1 551	92	1 515	94	1 532	93	1 495	94
Gruppe C 1	3 000	2 969	88	3 224	93	3 022	89	2 921	87
Gruppe C 2	3 200	3 446	76	3 678	77	3 539	77	3 253	70
Gruppe D	9 000	10 968	89	10 858	88	10 006	85	9 674	86
Gruppe E og rus	1 500	1 296	-	1 673	-	1 357	-	1 252	-
SUM A - E	120 150	126 664	-	124 404	-	121 968	-	122 180	-
Gruppe F	34 000	34 031	11	34 038	12	30 813	11	30 641	11
SUM A - F	154 150	160 695	-	158 442	-	152 781	-	152 821	37
Pasientinntekter	63,0 mill.	67,9 mill.		61,0 mill.		59,1 mill.		58,6 mill.	

Behandlingsomfang

Mål for tjenestefomfang er definert i årlig driftsplan og bestilling fra fylkestinget. Tabellen over viser antall under tilsyn, og pasientinntekter de siste årene.

Antall i de prioriterte gruppene som har fått et tilbud i 2011, er 6514 høyere enn driftsplan og bestilling. For gruppe B er antall under tilsyn 1551, en liten økning fra 2010. Det er en liten nedgang i antall C1 og E under tilsyn, som blant annet skyldes vakans i det ene rusteamet.

Tannhelse Rogaland har hatt fokus på gruppe C2 (brukere som mottar hjemmebaserte somatiske-/psykiatriske tjenester), etter en revisjonsrapport fra 2007. Fra 2004 har det vært mer enn en fordobling i antall under tilsyn i denne gruppen, til 3446 i 2011.

Tannhelsetilbud til rusmisbrukere ble opprettet i 2005/2006. Rusmisbrukere som mottar kommunale tjenester eller er under LAR (legemiddelassistert rehabilitering) har rett til gratis tannbehandling enten på offentlig tannklinikk/kompetanseteam i Tannhelse

Rogaland eller gjennom avtaler vi har med et 20-talls privatpraktiserende tannleger. Tilbudet er nå godt etablert, men erfaringer med driften viser at for denne pasientgruppen er det vanskelig å få til et like effektivt behandlingsopplegg som for andre prioriterte grupper.

Antall under tilsyn i gruppe D er økt fra 85 % (2009) til 89 % i 2011. Det er kanskje noe lettere å huske timeavtalene etter at vi begynte med sms-varslings.

Antall undersøkt og behandlet i gruppe F var 22 265. Totalt brukte de offentlige tannklinikkene 72 % av tiden på prioriterte grupper i 2011, og 28 % på betalende pasienter. Det er stor variasjon i tidsbruken mellom kommuner uten privat tannhelsetjeneste kontra byområder hvor tannlegedekningen er høyere.

Behandling i narkose og lystgass

Tannhelse Rogaland gir tilbud om behandling i narkose for prioriterte grupper i samarbeid med Haugesund sjukehus og Stavanger universitetssjukehus. I alt ble det gjennomført 213 tannbehandlinger i narkose ved de

to sykehusene, 26 flere enn i fjor. For 118 av pasientene var ventetiden tre måneder eller mer, og for 95 mindre enn tre måneder. Det gjøres i midlertidig individuelle vurderinger, slik at småbarn og de med størst behov tas inn raskere.

I 2011 har Rogaland spesialisttannklinikk, Haugesund, Lura, Sauda og Sokndal tannklinikk gitt tilbud om lystgassanalgesi og mottatt henvisning fra andre tannklinikker. Annen premedikasjon for engstelige pasienter som ikke mestrer behandlingssituasjonen benyttes også.

Tannlegevakt

Tannhelse Rogaland har hatt tannlegevakt ved Stavanger tannklinikk og Haugesund tannklinikk siden 2000 og 2003. Årlig har de henholdsvis ca. 1200 og 650 konsultasjoner. Samlede netto-utgifter for 2011 var på 915 000 kroner.

Tannlegevaktene er åpne for akutt tannbehandling lørdager, søndager og helligdager fra kl 1300 til 1700, med telefonditt fra kl 1300 til 1630. Tannlegevaktens åpningstider er kjent på legevaktene.

Deltakere i Erosjonsprosjektet som er beskrevet på side 13.

Dager brukt til kurs i snitt pr. ansatt i 2011				
Tannhelsedistrikt	Tannlege	Tannpleier	Tannhelsesekretær	Totalt
Nord-Rogaland	11	10	8	11
Nord-Jæren/Ryfylke	5	6	5	6
RSTK	6	0	7	6
Stavanger	7	9	6	8
Sandnes	7	7	5	7
Sør-Jæren	7	5	4	6
Tannhelse Rogaland	8	8	6	8

Fylkestannlegekontoret: 10 personer og 61 kursdager

Kompetanse- og kvalitetsutvikling

Tannhelse Rogaland har en plan for kompetanse- og kvalitetsutvikling. I følge den skal alle ansatte tilbys 36 timer med kurs og kompetanseutvikling pr. år. Det samsvarer med plikten som autorisert helsepersonell har til å holde seg faglig oppdatert.

Kompetanseutviklingen skjer hovedsakelig på distriktsmøtene, personellmøtet og lokale og sentrale kurs i tannlegeforeningen. For hvert distrikt lages det en årlig opplæringsplan.

Tannhelse Rogaland har et introduksjonsprogram for nyansatte som inkluderer et introduksjonsmøte hvor det gis en

innføring i Tannhelse Rogalands oppgaver og målsetninger, og generell informasjon om rutiner og prosedyrer. Det er også satt av tid til gjennomgang av det etiske reglementet i fylkeskommunen, og til gruppeoppgaver med kasuspresentasjoner.

I tillegg er det etablert en ordning hvor alle nyansatte får en fadder de første seks månedene. Hensikten med dette er å gi den nyansatte en trygghet på klinikken, og at den nyansatte vet at det er en person som har særskilt ansvar for en. Men fremdeles ligger det faglige ansvaret hos overtannlegen.

Det er avholdt 11 overtannlegemøter i 2011. Der tas aktuelle saker mht drift, produksjon, opplæring og budsjett opp. Resymé fra møtene inneholder mye nyttig informasjon til tannklinikkene og ligger på intranettet.

I 2011 har Tannhelse Rogaland hatt to tannleger under spesialistutdanning, i kjeveortopedi og pedodonti. De har begge en avtale om lønn/stipend under utdanning mot bindingstid.

Fem ansatte fikk tildelt stipend fra AMU, hver på kr 10 000.

Nøkkeltall	Resultat 2011	Budsjett 2011	Resultat 2010	Resultat 2009
Driftsinntekter	261 695	225 890	254 652	231 185
Driftsutgifter	253 727	225 890	249 825	229 997
Brutto driftsresultat	7 968	-	4 827	1 188
Netto driftsresultat	7 026	-	4 637	1 445
Tidligere års mindreforbruk tilført driftsregnskapet		-	-	2 055
Bruk av avsetninger og nye avsetninger	2 715	-	-	-
Mindreforbruk	4 311	-	4 637	3 500

Tall i hele 1000.

Økonomi

Regnskapet for 2011 viser et netto mindreforbruk på 4,311 mill kroner i forhold til budsjett.

Utgifter

Merutgifter til lønn inkl sosiale utgifter er på 5,7 millioner i forhold til budsjett. Av dette utgjør arbeidsgiveravgift 2,2 millioner, KLP 2,1 millioner og bonus 1,3 millioner. Utgifter til fast lønn, vikarer og ekstrahjelp er som budsjettet.

I prosjektene kjøp av tjenester til rusmisbrukere, styreutgifter, folkehelse er det et samlet mindreforbruk på 0,262 millioner kroner. I prosjektet rekruttering til Rogaland spesialisttannklinikk er det et merforbruk på 0,054 millioner kroner.

Inntekter

Pasientinntektene var 72,5 millioner kroner (inkl gebyrer, salg og inntekter på tanntekniske arbeider), som er 1,5

millioner kroner høyere enn budsjettet (71 millioner).

Refusjoner og overføringer fra staten var budsjettet til 9,1 millioner. Resultatet er 5,2 millioner kroner høyere enn budsjettet hvorav sykepenge- og fødselspengerefusjon utgjør 2,2 millioner kroner, Tk Vest 1,4 millioner kroner, og nye midler til Forskning 0,6 millioner kroner og Tortur og overgrepsofre 1 millioner kroner.

Overskudd på 4,6 millioner fra 2010 er avsatt til disposisjon for etableringen av Tk Vest avdeling Rogaland, og til nybygging av klinikker i klinikplan 2011-2014.

Investeringer og medisinteknisk utstyr og IKT

I 2011 er det bevilget 5 millioner til nye tannklinikker og 8 millioner til medisinsk-

teknisk utstyr i tillegg til 12,1 millioner i overførte lånemidler, 0,184 millioner i overført fond fra 2010 og overskudd på 4,6 millioner fra 2010. Det er også bevilget 2 millioner til IKT-utstyr i 2011.

Midlene er anvendt til ny tannklinikk på Bryne med 7 behandlingsrom, og oppussing av Lura, Tysvær og Nærbø tannklinikk. Det er også avsatt midler til ny tannklinikk i Haugesund med 13 behandlingsrom som skal stå klar medio 2012.

Medisinteknisk utstyr

Til andre tannklinikker er det i 2011 brukt 3,066 millioner kroner til medisinteknisk utstyr.

Tannhelseutvikling

Tannhelse Rogaland FKF rapporterer hvert år tannhelseutvikling på indikatorårskullene 5-, 12- og 18-åringene.

Sosial- og helsedirektoratet kommer i veilederen "Tenner for livet" (1999), med anbefalinger om individuelle innkallingsintervall og lengden av disse. Anbefalingene følges også for indikatorårskullene. Det finnes en rekke faglige, økonomiske og etiske grunner for å følge anbefalingene, både i offentlig og privat tannhelsetjeneste. Undersøkelser har vist at det er faglig forsvarlig å forlenge innkallingsintervallene opp mot 24 måneder for individer med god tannhelse. For andre kan det være behov for oppfølging med kortere intervaller.

Det er derfor grunn til å anta at tannhelsen for alle 5-, 12- og 18-åringene er bedre enn tabellene på neste side viser. Mer detaljerte tabeller fra side 22 og utover.

Det må også tas hensyn til at det kan være til dels store lokale variasjoner innen ett og samme tannhelse-distrikt.

5-åringene

Vi ser av tallene for 2011 at tannhelse-situasjonen for 5-åringene i Rogaland har stabilisert seg på et høyt nivå. I 2011 var 81,8 % av de undersøkte 5-åringene uten hull i tennene (dmft = 0). Det er en forbedring på 0,4 % fra 2010, som også var et bra år for tannhelsen i Rogaland. Landsgjennomsnittet for 2010 var 80 %.

Tabellen viser prosentandel 5-åringene som var undersøkt på tannklinikken av totalt antall 5-åringene i fylket.

Data fra Nord-Rogaland tannhelse-distrikt, viser, til forskjell fra 2010, en tallmessig positiv utvikling når det gjelder undersøkte 5-åringene uten hull. Særlig positiv har utviklingen vært for Nord-Jæren tannhelse-distrikt, med en forbedring fra 83,6 % i 2010 til 85,6 % i 2011. For Sandnes tannhelse-distrikt, viser tallmaterialet en negativ utvikling i forhold til 2010. Dette kan skyldes flere forhold. For det første, er andelen registrerte individer høyere enn året før. Og, det er først og fremst de med stor kariesaktivitet/frekvens som har vært undersøkt.

For det andre, har andelen innbyggere med opprinnelsesland utenfor Vest-Europa økt kraftig. Det er et faktum at de har dårligere tannhelse.

Andelen kariesfrie 5-åringene, varierer fra 79,5 % til 85,6 % mellom distriktene. Innenfor distriktene er spredningen enda større. Det er også store individuelle forskjeller i tannhelse.

Tannhelse Rogaland har satset mye på folkehelsearbeid i denne og yngre aldersgrupper over flere år, gjennom samarbeid med helsesøstre, tiltak på helsestasjoner og i barnehager. Se mer i avsnittet om folkehelsearbeid.

12-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) for 12-

åringene i Rogaland var 1,22 i 2011. Dette er en fin forbedring fra 2010 (1,39).

Tabellen viser antallet 12-åringene som var undersøkt på tannklinikken og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Det er svært gledelig å observere at så godt som alle distrikt kan rapportere om en markant bedring i tannhelsen sammenlignet med tidligere år. Særlig gjelder dette for Sandnes tannhelse-distrikt, som kan vise til en forbedring på nærmere 10 % når det gjelder individer helt uten sykdom i permanente tenner. Landsgjennomsnitt 2010 var 50 % (DMFT = 0).

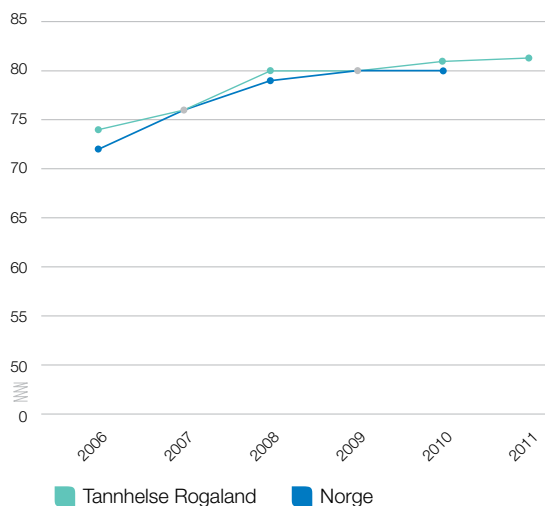
18-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) var for 18-åringene i Rogaland 5,1. Det er lavere enn i både 2008, 2009 og 2010, men fortsatt noe over landsgjennomsnittet som var 4,6 i 2010.

Tabellen viser antallet 18-åringene som var undersøkt på tannklinikken og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Stavanger har gode tall også for 2011 (4,67 tenner med sykdomshistorie), og nærmer seg nå landsgjennomsnittet. Sandnes tannhelse-distrikt følger like etter med 4,68 (5,26 i 2010).

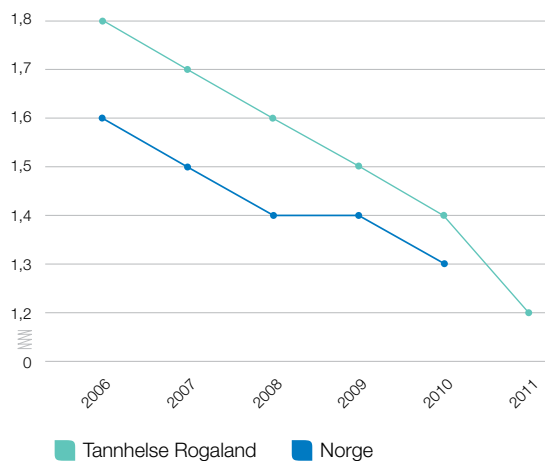
Alle tannhelse-distrikt, bortsett fra Nord-Jæren, viser for dette årskullet en fin bedring av tannhelsen.

5-åringar uten karieserfaring i %

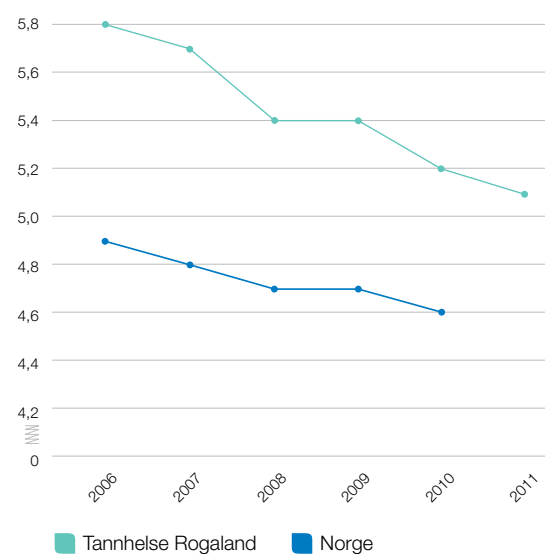
	Antall 5-åringar	% us	dmft=0	% dmft=0
Nord-Rogaland	1 418	77	873	79,5
Nord-Jæren/Ryfylke	896	74	567	85,6
Stavanger	1 683	72	999	82,4
Sandnes	1 313	69	731	80,2
Sør-Jæren	1 074	80	706	82,7
Rogaland 2011	6 384	74	3 876	81,8

DMFT for 12-åringar

	Antall 12-åringar	% us	DMFT
Nord-Rogaland	1 498	77	1,21
Nord-Jæren/Ryfylke	886	79	1,24
Stavanger	1 578	70	1,16
Sandnes	1 265	75	1,22
Sør-Jæren	1 079	91	1,31
Rogaland 2010	6 306	77	1,22

DMFT for 18-åringar

	Antall 18-åringar	% us	DMFT
Nord-Rogaland	1 503	78	5,20
Nord-Jæren/Ryfylke	878	77	5,30
Stavanger	1 539	74	4,67
Sandnes	1 377	67	4,68
Sør-Jæren	1 075	85	5,62
Rogaland 2010	6 372	76	5,07

Nytilsatt forsknings-
koordinator i 2011
Thorbjørg Jensdottir.

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest

Regjeringen har omtalt etablering av regionale odontologiske kompetansesentre i St.melding nr. 35 (2006-2007), "Tilgjengelighet, kompetanse og sosial utjevning – framtidens tannhelsetjenester".

Formålet med kompetansesentrene er:

- å tilby odontologisk spesialistbehandling for alle pasientgrupper
- å bygge opp kunnskap og kompetanse i regionen
- å bidra til desentralisert klinisk praksis under spesialistutdanning
- å bygge opp basiskunnskap som skal støtte forskning og fagutvikling i tannhelsetjenesten

Målet om å etablere kompetansesenteret medio 2012 blir realisert, med fullverdige kompetansesenteravdelinger i Rogaland og Hordaland.

Samarbeidsavtale

Det er inngått en samarbeidsavtale mellom Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylkeskommune om Tk Vest. Fra 2012 består styret av fylkestannlegene, prosjektleder og instituttstyrer fra UiB.

Status Rogaland

Kompetansesenteret skal bygges opp med basis i Rogaland spesialisttannklinikk. Det er fra 2012 tilsatt leder ved Tk Vest avd. Rogaland. Ved utgangen av 2011 har klinikken denne dekningen av spesialister og spesialteam:

- 200 % oralkirurg
- 80 % kjeveortoped
- 20 % periodontist
- 120 % protetiker
- 100 % endodontist
- 100 % behandling av rusmisbrukere under rehabilitering
- 100 % odontofobi/narkose

Det arbeides aktivt med rekruttering av spesialister, både gjennom tilsettinger og mer langsiktig gjennom økonomisk støtte til spesialistutdanningskandidater. Vi gir økonomisk støtte til en spesialistkandidat i kjeveortopedi. Vedkommende er ferdig våren 2012 og begynner i 40 % stilling ved Tk Vest avd. Rogaland. Det gis også økonomisk støtte til en kandidat i pedodonti som startet studiet høsten 2011.

Fleire tannleger i Tannhelse Rogaland har søkt opptak til spesialistutdanning fra høsten 2012.

Desentralisert spesialistutdanning

Stortingsmeldingen sier at Regjeringen vil legge til rette for mer desentralisert spesialistutdanning av tannleger.

Tannhelse Rogaland har lansert en modell der en i samarbeid med UiB under gitte forutsetninger vil kunne ta del i den kliniske treningen for spesialistkandidater. Det medisinsk-odontologiske Fakultet i Bergen ved dekanus har bedt Tk Vest avd. Rogaland om å tilrettelegge for slik løsning.

Det er en god dialog med Stavanger Universitetssjukehus om et samarbeid innen oral kirurgi og oral medisin. En intensjonsavtale er undertegnet, og det arbeides nå konkret med å få på plass utdanningsstilling for 4. års kandidat i oral kirurgi, og nødvendig kompetanse på veiledersiden.

Forskning

2011 markerte starten på etableringen av et forskermiljø. Både Trond Storesund og Thorbjørg Jensdottir har nå sin arbeidsplass på spesialisttannklinikken.

Det ble arrangert innføringskurs i forskningsmetode i 2011 i regi av

Deltakere på kurset i forskningsmetode ved Universitetet i Bergen høsten 2011.

Tk Vest gjennom Senter for klinisk odontologisk forskning ved UiB. Kurset ble holdt over fire dager med tolv deltagere. Målet med kurset var å gi deltakerne en bred innføring i forskningsmetodikk. Deltakerne presenterte så en forskningsprotokoll ved avslutning av kurset. Noen av disse jobbes det videre med i 2012.

Tannhelse Rogaland har i 2011 innledet et forskningssamarbeid med Universitetet i Oslo. Professor Anne Bjørg Tveit ved avdeling for kariologi har i flere år jobbet med problemstillinger i relasjon til tannerosjoner. Avdelingen har blant annet gjennomført en undersøkelse blant tenåringer i Oslo for å beskrive forekomst av erosjoner. Nå ønsker vi i fellesskap å undersøke forekomst av erosjoner blant 16-18 åringer i Rogaland. I etterkant av Personellmøtet i september ble interesserte klinikere invitert til å delta i dette prosjektet.

Klinikkene Sandeid, Sola, Sandnes og Haugesund skal stå for undersøkelsene av ungdommene. Målet er å få inkludert 1000 ungdommer i studien, der det også tas spyttprøver

og deltakerne besvarer et spørreskjema omkring drikke og spisevaner mm. Funnene vil danne grunnlag for et doktorgradsarbeid for tannlege Jenny Søvik (for tiden på Tysvær og Nedstrand tannklinikk).

Samarbeidet med Universitetet i Oslo har også ført til et felles innovasjonsprosjekt omkring erosjoner. Vi søkte om, og fikk tildelt midler fra Innomed - Innovasjon Norge, til et forprosjekt. Vårt mål er å utvikle et forebyggingsprogram rettet mot barn, samt å utvikle bedre diagnoseverktøy for klinikere. Dette prosjektet er det første som har fått midler innen vårt fagfelt.

Tannhelsetilbud for tortur- og overgrepsofre og pasienter med odontofobi

Dette er et nytt satsingsområde. I 2011 fikk Tk Vest 1 mill som i første omgang skal styrke Senter for odontofobi i Bergen.

Sykehusodontologi

Helsedirektoratet lanserte en forsøksordning med tannhelsetjenester i sykehus, og to pilotprosjekt iverksettes i 2012. Helse Vest ved SUS

søkte, men nådde ikke opp denne gang.

Økonomi

St.melding nr. 35 gir klare føringer for statens finansielle ansvar. Helse- direktoratet har fulgt opp Tk Vest med prosjektmidler. Begge forskningskoordinatorene er finansiert med statlige midler. Den siste tilsetningen ved hjelp av ekstrabevilgning til forskning.

Fylkestinget ekstrabevilget 2 millioner kroner første gang i 2010, øremerket utvikling av kompetansesenteret. Samme beløp er videreført etterfølgende år.

Departementet har signalisert å prioritere Tk Vest i 2012, innen statlig ansvarsområde. Men det vil fremdeles være behov for fylkeskommunal medfinansiering.

HMS - helse, miljø og sikkerhet

Det overordnede HMS-systemet for Rogaland fylkeskommune gjelder også for Tannhelse Rogaland, og våre mål for HMS-arbeidet er knyttet opp til overordnede og vedtatte mål i RFK.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i Tannhelse Rogaland har hatt fem møter og behandlet 31 saker i 2011. HMS-seksjonen i RFK har bistått med veiledning, særlig i oppfølgingssamtaler og dialogmøter med sykemeldte.

Grunnopplæringen i arbeidsmiljø er obligatorisk for alle verneombud og medlemmer av AMU. Opplæringen i 2011 gikk over fire dager. Fra januar 2012 har vi en HMS-ansvarlig i egen organisasjon.

Skader

Det er meldt om 18 skader eller "nestenuhell" under arbeid på tann-

klinikkene i 2011. Dette er 8 færre en fjoråret. Skadene (hovedsakelig stikk og kutt) følges opp etter vedtatte rutiner, om nødvendig i samarbeid med fastlege eller HMS-seksjonen.

Inkluderende Arbeidslivsbedrift

Tannhelse Rogaland har i 2011 hatt fokus på en ny handlingsplan for IA-arbeid.

De overordnede målene er:

- Dyrke organisasjonskultur med fokus på nærvær, toleranse og mangfold.
- Forebygge og redusere sykefraværet, bedre arbeidsmiljøet, og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet.
- Fokuserer på den enkeltes plikt til aktiv medvirkning i HMS- og IA-arbeid sammen med partene.

I IA-avtalen er det et mål at det skal etableres rutiner for to årlige møter mellom ledelse, tillitsvalgte og verne-

ombud hvor IA-arbeidet er eneste tema. Det første møtet var avholdt 2. november, og det var enighet blant deltakerne at det var et godt møte hvor det ble utformet konkrete tiltak for å fremme jobbnærværet.

På IA-konferansen 2011 med tittel: "Utvikling av fremtidens arbeidskraft" deltok overtannlegesekretærer, verneombud, tillitsvalgte og ledere. I tillegg har vi benyttet oss av diverse kurs i regi av NAV arbeidslivssenter Rogaland.

Sykefravær

Sykefraværet var totalt 6,21 %.

Tanntrimmen

I 2011 deltok 76 ansatte på "tanntrimmen". For å være med i "tanntrimmen" må man trimme tre ganger pr. uke i 30 minutter eller mer. Alle "tanntrimmere" deltar i trekning

Sykefravær i %

Sykefraværet i 2011 var 6,2 %.

av gavekort. I 2011 fikk 47 gavekort på 1000 kroner, mens tre personer fikk gavekort på 5000 kroner hver. Fysisk aktivitet er viktig – høsten 2011 ble "Helse i egen organisasjon – mitt ansvar" lansert i forbindelse med møte mellom ledelse, tillitsvalgte og verneombud.

Trening og trim er nært knyttet til dette og er et ledd i arbeidet for å redusere sykefravær.

Vernerunder

Fylkestannlegen besøkte alle klinikker høsten 2011, og gjennomførte vernerunde sammen med overtannlege og verneombud. Tema for årets vernerunde var handlingsplan for inkluderende arbeidsliv i tillegg til Normen for informasjonssikkerhet og rapporten om universell utforming av tannklinikkene.

Tannklinikker og utstyr

Tannhelse Rogaland har 43 tannklinikker. Standarden på tannklinikkene er svært god. I 2011 ble Bryne tannklinikk åpnet. Det var knyttet stor spenning til åpningen fordi dette er den første tannklinikken som har blitt innredet etter at det har vært nedsatt en arbeidsgruppe bestående av fire ansatte + interiørarkitekt som har bestemt standardfarge på vegger, gulv, dører, listverk og møbler. I tillegg er det noen valgfrie farger som kan benyttes til pyntegenstander. Vi ønsker at brukere av Tannhelse Rogaland sine tjenester skal kjenne seg igjen på våre tannklinikker.

Lura, Nærbø og Tysvær tannklinikk ble pusset opp, og videre har styret vedtatt å bygge ny tannklinikk i Haugesund i 2012.

Klinikkplan 2011-2014 – tilgjengelighet og universell utforming

Tannhelse Rogaland ønsker i hovedsak å beholde dagens klinikkstruktur, også for å ivareta tilgjengeligheten for pasientene. Tannklinikkene bør være lett tilgjengelige i forhold til offentlig kommunikasjon, og fremtidige utbygginger må ta hensyn til befolkningsveksten i kommunene.

Fremtidige tannklinikker bør ha behandlingsrom til å ta imot tannlege- og tannpleierstudenter i praksisuker evt. dersom noen av Tannhelse Rogaland sine klinikker blir godkjent som universitetsklinikker i forbindelse med grunnutdanning av tannhelsepersonell. Flere behandlingsrom gir dessuten større fleksibilitet til omfordeling av tannhelsepersonell til klinikker med stor befolkningsvekst, eller stort etterslep i pasientbehandlingen.

Fra åpningen av nye Bryne tannklinikk. Fra venstre Kari Helland Pedersen, Malgorzatha Horpestad, Suzan Mohammed, Akam Abdulla Abas og Ann Beate Kittelsen.

Årsaker til at tannleger har sluttet

	2011	2010	2009	2008	2007
Privat praksis	1	4	2	6	6
Off. annet fylke	5	5	3	1	0
Flyttet tilbake til utlandet	1	1	1	2	1
Pensjon	2	2	3	2	1
Videre-utdanning	2	1	2	0	0
Sum sluttet	11	13	12*	12*	8

* Én har ikke oppgitt grunn.

Personell

Sammensetning – likestilling

Tannhelse Rogaland har 316 ansatte. Likestilling er noe en bestreber seg på å ha fokus på i personalpolitikken generelt, selv om dette er en utfordring ettersom få menn søker utdanning som tannhelsesekretærer eller tannpleiere. I de senere årene har det også blitt færre menn som søker seg til tannlegestudiet. Hele 70 % av de som ble tilbudt plass ved odontologistudiet ved UiO høsten 2011, var kvinner.

Medarbeidersamtaler

Det er et mål at det skal gjennomføres medarbeidersamtaler årlig i Tannhelse Rogaland FKF. Oppsummering av medarbeidersamtaler 2011 viser at det er høy trivsel blant de ansatte.

Ting kan allikevel alltid gjøres bedre, og det som nevnes er et ønske om å arbeide for å beholde personell. Et virkemiddel som nevnes er flere voksne pasienter slik at det blir større variasjon i arbeidet. I tillegg vektlegges det å ha god kommunikasjon internt på klinikken som viktig slik at en unngår misforståelser.

Forholdet til ledelsen er viktig, de ansatte ønsker at det skal være en viss nærhet til nærmeste leder, og at lederen skal være lydhør og følge opp de ansatte på en positiv måte. Det gledelige er at de aller fleste opplever forholdet til nærmeste leder som godt.

Erkjentlighetsgaver

Erkjentlighetsgaver ble tildelt ansatte som har vært ansatt i 25 år. Se bildet fra tildelingen på neste side.

Rekruttering og stabilisering

Rekrutteringen til ledige tannlegestillinger går langt lettere nå enn tidligere år. Det merkes på søkerlistene at det er mange norske ungdommer som tar sin utdanning i utlandet. Ved årsskiftet er det en vakant tannpleierstilling og en vakant tannlegestilling.

Ledige stillinger annonseres i fagtidsskrifter og på www.tannhels erogaland.no.

Erkjentlighetgaver tildeles ansatte som har vært ansatt i 25 år.

Fra venstre fylkestannlege Helene Haver som delte ut gavene til Else Judith Friestad, Gry Vorset, Kari Skibstad, Ruth Linda Rasmussen og Bente Marie Frøiland Børve under Personellmøtet.

Aud Ollestad var ikke til stede da bildet ble tatt.

Stillingstype	Kvinner	Menn	Totalt
Tannlege	89	28	117
Tannpleier	33	0	33
Tannhelsesekretær, tannlegeassistent	137	0	137
Renholder	13	1	14
Servicetekniker	0	2	2
Konsulent, førstesekretær, rådgiver	6	0	6
Leder med personalansvar	3	4	7
Totalt antall personer pr. 1.1.2012	281	35	316

Tannhelse Rogaland skal konkurrere om personell med privat praksis og med andre fylkeskommuner. Lønnsmessig er det ikke mulig å konkurrere med privat praksis. I tillegg kan det være spesielle utfordringer knyttet til det å arbeide på mindre klinikker hvor man ikke drar nytte av et større faglig miljø.

Tannhelse Rogaland har i løpet av 2011 hatt 16 tannlegestudenter, 5 tannpleierstudenter og 13 tannhelsesekretærelever utplassert på tannklinikken i såkalte praksisuker. I tannpleierstudiene inngår obligatorisk praksis i den offentlige tannhelsetjenesten som en del av undervisningen i samfunnsodontologi.

Studentene skal få innblikk i, og forståelse for det daglige arbeidet ved tannklinikkene, samt studere den offentlige tannhelsetjenesten i fylket. I tillegg fikk tre tannlegestudenter arbeid hos oss sommeren 2011.

Dette er gode rekrutteringstiltak, og samtidig faglig stimulerende for veilederne.

Barnehageplass

Rogaland fylkeskommune disponerer noen barnehageplasser i Stavanger, for barn til ansatte i fylkeskommunen som det er vanskelig å rekruttere eller beholde. To tannleger i Tannhelse Rogaland fikk disse plassene i 2011.

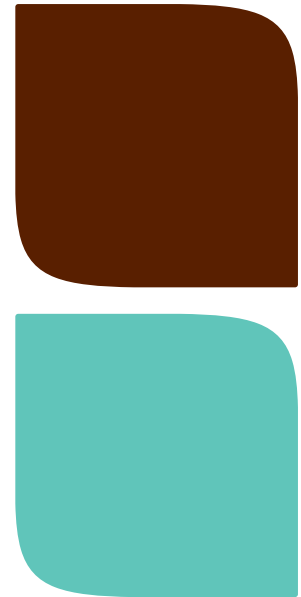
Seniorkurs

Rogaland fylkeskommune arrangerer hvert år et pensjonsforberedende kurs for ansatte over 60 år.

Bonus og overtidspørraksis

Bonus for arbeidsåret 2011 ga gode resultater for de ansatte. Distriktenes kursbudsjetter får tilført kursmidler fra bonuspotten.

Avtale om overtidspørraksis gir ansatte mulighet til å bruke tannklinikken etter ordinær arbeidstid, og fungerer også som en stabiliseringstiltak. Overtidspørraksis skal ikke gå utover inntjeningen og driften på dagtid.

Folkehelsearbeid

Tannhelse Rogaland arbeider for et kunnskapsbasert folkehelsearbeid, og vårt mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. For å oppnå dette samarbeider vi med ulike aktører innenfor helse- og omsorgstjenester, folkehelserådgivere i kommuner, planleggere, skoler og frivillige organisasjoner.

Organisering av arbeidet

Det er ledende tannpleiere i fire av de fem tannhelse-distriktene. Disse har, sammen med overtannlege og folkehelse- og folkehelserådgiver ansvar for å planlegge, gjennomføre og evaluere folkehelsearbeidet i distriktene. Ledende tannpleiere har jevnlig samlinger med hverandre og folkehelse- og folkehelserådgiver hos fylkestannlegen. For ledende tannpleiere er også samarbeidet med overtannlegen og de andre tannpleierne i distriktet avgjørende. Skal vi nå ut med folkehelsearbeidet, må vi makte å implementere dette arbeidet i hele distriktets arbeid.

Tiltak mot prioriterte grupper

Folkehelsearbeid dreier seg om forebygging, og det oppnår vi best når vi evner å sette i verk tiltak på et tidlig stadium. Jo tidligere gode vaner innarbeides, jo større sjanse er det for at disse implementeres og bidrar til å sikre den enkelte gode vaner resten av livet. Tiltak som ivaretar aspektet med tidlig intervensjon er derfor gitt høy prioritet:

Helsestasjoner

Tannhelsetjenesten har et godt samarbeid med helsestasjonene. Det avholdes regelmessige møter med helse-søstrene, og alle helsestasjonene i fylket deler ut poser som inneholder tannbørste, tannkrem og brosjyre til alle ettåringene. Fluortabletter blir delt ut bare til de som trenger det mest. Alle blir oppfordret til å bruke fluortabletter.

Barneskoler

Det har blitt gjennomført undervisning for noen barn i 1. til 3. klasse i noen distrikter. Her har det vært fokusert på seksårsjekslene, matpakke, tann-

puss to ganger daglig og vann som tørstedrikk. Høyest prioritet har likevel "Evig smil i en sunn kropp", et undervisningsopplegg for 6. klasse, hatt. Dette har som mål å skape gode holdninger og kunnskaper om helse og tannhelse.

Ungdomsskoler

"Tanntastisk", et tiltaksprogram for ungdomsskolen er fremdeles i drift, fortrinnsvis i Nord-Rogaland.

Asylsøkere og innvandrere

Befolkningen i Rogaland består av en voksende andel asylsøkere og innvandrere, ikke minst gjelder dette de tettest befolkede områdene og steder med asylmottak. I disse områdene er det gitt høy prioritet til tiltak rettet mot både foreldre og barn. Møte med en ny kultur og et annet kosthold bidrar til at disse er svært utsatt for karies. Av tiltak som er satt i verk kan nevnes undervisning på asylmottak på Dale og Moi, på Sandnes lærings-senter og Johannes lærings-senter, på språk-stasjonen på Bryne, i Sokndal

Tid brukt til folkehelsearbeid		
Distrikt*	Timer 2011	Timer 2010
Nord-Rogaland	818	769
Nord-Jæren/Ryfylke	142	161
Stavanger	325	310
Sandnes	257	112
Sør-Jæren	442	513
Tannhelse Rogaland	1 984	1 863

* Varierer mht. størrelse og antall stillinger.

og i Haugesund og Karmøy. I forbindelse med dette har vi også brukt folkehelsemidler til å kjøpe tannbørster, fluortabletter og tannkrem som blir delt ut til alle. Det er utviklet to nye undervisningsprogram for minoritetspråklige.

Ulike undervisningsoppdrag

Gjennom undervisning av elever, studenter og ansatte i ulike typer institusjoner, oppnår en at kunnskapen ikke bare når disse, men at de bruker kunnskapen videre til å hjelpe andre. Undervisning på skoler og i institusjoner har derfor vært en viktig del av tannpleiernes folkehelsearbeid.

Undervisning i videregående skole

Ved mange av de videregående skolene i Rogaland blir det gjennomført undervisning for elever som skal bli helsefagarbeidere. Dette er viktig siden de fleste av disse elevene skal jobbe med eldre og syke etter endt utdanning.

Undervisning ved høyskole

Tannpleiere underviser i tannhelse for sykepleierstudenter ved høyskolen

i Haugesund og Stavanger, og ved Diakonhjemmets høyskole (vernepleier) i Sandnes.

Undervisning i institusjoner

Pleierpersonell på sykehjem og i boliger for psykisk utviklingshemmede får opplæring i munnpleie av tannpleiere.

Undervisning av brukere av institusjoner

Tannpleiere møter ofte ulike brukergrupper i institusjon og andre grupper og gir dem undervisning i tannstell. Eksempler på dette er psykisk syke, unge psykiatrispasienter, reumatismepasienter, rusmisbrukere, seniorer og barselgrupper.

Internasjonal tannpleierdag

På den internasjonale tannpleierdagen hadde vi fokus på rusmisbrukere og deres behov for informasjon om tannpleie. Ulike institusjoner/dagsentre ble oppsøkt, det ble holdt stand, gjennomført samtaler med rusmisbrukerne, gitt veiledning og delt ut ulike tannpleieprodukter.

Tiltaket var vellykket og har blant annet ført til en videreføring av samarbeid mellom tannhelsetjenesten og Funkishuset i Sandnes, et samarbeid som blant annet har ført til at det skal iverksettes et prosjekt våren 2012.

Verdens vann dag

Dagen ble markert i Nord-Rogaland med stand ved Kopervik skole og ved Solstein, en bedrift med tilrettelagt arbeid. Tiltaket fikk dekning i Haugesunds avis.

”Gode tannhelserråd”

På hjemmesiden til Tannhelse Rogaland har vi nå laget en tekstboks som heter ”Gode tannhelserråd”. Her kan en klikke seg inn og finne råd og tips om tannpleie for folk i alle aldre.

Ny regional folkehelseplan

Ledende tannpleiere og folkehelserådgiver har deltatt i arbeidsgrupper i forbindelse med utvikling av ny regional folkehelseplan for Rogaland. I 2011 har Rogaland fylkeskommune arbeidet med den nye regionalplanen

Distrikt	Antall i gruppe A	Antall varsler sendt pasienter	Antall bekymringsmeldinger sendt barnevernet
Nord-Rogaland	11	11	11
Nord-Jæren/Ryfylke	5	5	2
RSTK	2	2	2
Stavanger	4	4	4
Sandnes	15	15	3
Sør-Jæren	6	4	4
Tannhelse Rogaland	43	41	26

for folkehelse. Tannhelse Rogaland har deltatt med møteleder og sekretær for gruppen "Kosthold, ernæring og tobakk". I gruppen har det vært fokus på å finne frem og vurdere relevant kunnskap og forskning med spesiell fokus på regionale forhold. I tillegg har vi sett på og begrunnet prioriteringer i forhold til regionalplanen. Arbeidet fortsetter vinter/vår 2012.

Fagdag for helsesøstre

På fagdagen for helsesøstre i Rogaland deltok ledende tannpleiere med stand. Vi fikk god kontakt med helsesøstre og det var nyttig å få utvekslet informasjon og erfaringer i forhold til helse og tannhelse for barn.

Bekymringsmeldinger til barnevernet

Det har i de siste årene vært et stort fokus på bekymringsmeldinger til barnevernet. Det er et stort problem at mange barn ikke møter til tannbehandling, og det er enighet i dag i fagmiljøene om at mange hull i tennene kan være omsorgssvikt – så lenge det motsatte ikke er bevist. I 2009 var det 35 000 barn fra de prioriterte gruppene som

ikke møtte til tannbehandling. Den offentlige tannhelsetjenesten skal gi hjelp til "dem som trenger det mest", og det er vel nærliggende å tro at det kan være sammenheng mellom barn som ikke møter og den som trenger det mest?

Tannhelse Rogaland var tidlig ute og innarbeidet interne rutiner og samarbeidsavtale mellom den offentlige tannhelsetjenesten og barnevernet. Dette arbeidet ble utført sammen med den offentlige tannhelsetjenesten i Hordaland og Sogn og Fjordane. Tanken er at vi skal fange opp de barn som gjentatte ganger ikke møter til tannbehandling, og de barn som måtte være utsatt for omsorgssvikt og overgrep.

I 2011 fikk vi stort medieoppslag på grunn av dette samarbeidet, og ble invitert til barneombudet i mai for å presentere avtalene. Tilstede var representanter fra Helsedepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Helsedirektoratet. På dette møtet ble det konkludert med at vi trenger retningslinjer på nasjonalt nivå.

Høsten 2011 var Tannhelse Rogaland sammen med den offentlige tannhelsetjenesten i Hordaland og Sogn og Fjordane, vertskap for barneombudet fra Litauen. Barneombudet i Litauen ønsker å sette fokus på tannhelsepersonellens unike mulighet til å finne frem til utsatte barn.

Tannhelse Rogalands mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. Den offentlige tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva som kan gjøres for å fremme tannhelsen. Den skal også organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen.

Av Stortingsmelding nr. 35 fremgår det at helsefremmende og forebyggende arbeid i sterkere grad enn før er en prioritert oppgave. Det er nye utfordringer, blant annet fordi det er flere eldre med egne tenner, og innvandrere med dårligere tannhelse.

Utfordringer og tiltak 2012

I fylkestingets bestilling av tjenester fra Tannhelse Rogaland (sak 0100/11) skal tjenestetilbudet til lovpålagte grupper og til gruppe E opprettholdes. Samtidig som det settes økt fokus på følgende strategier/områder:

- Stabilisering og rekruttering av tannhelsepersonell
- Kompetanse- og kvalitetsutvikling inkludert oppfølging av nyansatte
- Styrke og systematisere folkehelsearbeidet
- Kvalitetssikre tilbudet til rusmisbrukere og brukere av hjemmesykepleie
- Etablering av Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest, avdeling Rogaland

Barn og ungdom, født 1993 - 2010

Gruppe A	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt*
Nord-Rogaland	25 405	24 837	97,8	16 606	65,4	867	8 231
Nord-Jæren/Ryfylke	15 455	14 661	94,9	9 978	64,6	858	4 683
Stavanger	28 801	28 011	95,9	17 955	61,2	1 468	10 189
Sandnes	21 160	20 569	97,2	13 913	65,8	806	6 656
Sør-Jæren	19 249	18 356	95,4	13 665	71,0	1 018	4 691
Tannhelse Rogaland	110 070	106 434	96,7	72 117	65,5	5 017	34 450

* Inkluderer 1- og 2-åringene som får tilsyn på helsestasjon.

Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Gruppe B	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	-	443	-	420	-	40	23
Nord-Jæren/Ryfylke	-	220	-	206	-	23	14
Stavanger	-	335	-	311	-	40	24
Sandnes	-	237	-	217	-	22	20
Sør-Jæren	-	316	-	303	-	42	13
Tannhelse Rogaland	1 680	1 551	92,3	1 457	86,7	167	94

* Mangler tall fra kommunene.

Eldre og langtidssyke i institusjoner (syke- og aldershjem, omsorgsboliger, sykehus og rusbehandling)

Gruppe C1	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	1 024	868	84,8	713	69,6	35	155
Nord-Jæren/Ryfylke	371	294	79,2	281	75,7	37	13
RSTK (ruspas. i inst.)	48	34	70,8	14	29,2	-	-
Stavanger	991	970	97,9	914	92,2	57	56
Sandnes	504	421	83,5	373	74,0	32	48
Sør-Jæren	449	382	85,1	364	81,1	46	18
Tannhelse Rogaland	3 387	2 969	87,7	2 645	78,1	207	324

*Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene.

Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester, definert som nødvendig helsehjelp

Gruppe C2	Totalt*	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	1 938	1 274	65,7	971	50,1	154	303
Nord-Jæren/Ryfylke	389	289	74,3	256	65,8	50	33
Stavanger	886	776	87,6	533	60,2	82	243
Sandnes	504	388	77,0	350	69,4	74	38
Sør-Jæren	813	683	84,0	644	79,2	127	39
Tannhelse Rogaland	4 530	3 446	76,1	2 754	60,8	487	692

*Registrerte personer i gruppen oppgitt fra helse- og sosialetatene i kommunene.

Ungdommer 19 og 20 år, født 1992 og 1991

Gruppe D	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	2 971	2 673	90,0	2 027	68,2	248	646
Nord-Jæren/Ryfylke	1 774	1 464	82,5	1 134	63,9	200	330
Stavanger	3 044	2 799	92,0	2 056	67,5	305	743
Sandnes	2 348	2 161	92,0	1 683	71,7	245	478
Sør-Jæren	2 125	1 871	88,0	1 595	75,1	212	276
Tannhelse Rogaland	12 262	10 968	89,4	8 495	69,3	1 210	2 473

Psykiatriske pasienter, pasienter i pleie av pårørende, pasienter i rusvern, fanger

Gruppe E inkl. rus	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	-	348	-	310	-	54	38
Nord-Jæren/Ryfylke	-	134	-	110	-	39	24
RSTK (ruspas i inst)	-	260	-	260	-	0	0
Stavanger	-	204	-	175	-	43	29
Sandnes	-	169	-	126	-	43	43
Sør-Jæren	-	181	-	92	-	26	89
Tannhelse Rogaland		1 296		1 128		205	168

Uprioriterte, voksne betalende pasienter

Gruppe F	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandlet	Us og behandlet %	Under behandling	Planlagt ikke innkalt
Nord-Rogaland	70 435	13 174	18,7	7 626	10,8	54	5 548
Nord-Jæren/Ryfylke	37 675	4 359	11,6	3 189	8,5	39	1 170
Stavanger	90 472	6 392	7,1	3 926	4,3	43	2 466
Sandnes	54 239	4 233	7,8	2 855	5,3	43	1 378
Sør-Jæren	47 586	5 873	12,3	4 669	9,8	26	1 204
Tannhelse Rogaland	300 147	34 031	11,3	22 265	7,4	205	11 766

Antall privatpraktiserende tannleger

Kommune	Allmenn-praksis	Kjeve-ortopedi	Periodonti	Oral kirurgi	Endodonti	Protetikk	Totalt
Egersund	8	2	1	-	-	1	12
Gjesdal	2	-	-	-	-	-	2
Haugesund	27	5	1	-	-	-	33
Hå	4	-	-	-	-	-	4
Karmøy	8	1	-	-	-	-	9
Klepp	3	-	-	-	-	-	3
Lund	1	-	-	-	-	-	1
Randaberg	3	-	-	-	-	-	3
Sandnes	34	6	1	-	-	-	41
Sauda	3	-	-	-	-	-	3
Sokndal	1	-	-	-	-	-	1
Sola	15	1	1	-	-	1	18
Stavanger	88	6	4	3	4	5	110
Strand	4	-	-	-	-	-	4
Suldal	1	-	-	-	-	-	1
Time	7	3	-	-	-	-	10
Tysvær	2	-	-	-	-	-	2
Vindafjord	3	-	-	-	-	-	3
Rogaland 2011	214	24	8	3	4	7	260

Kommunene Bjerkreim, Bokn, Finnøy, Forsand, Hjelmeland, Kvitsøy, Rennesøy og Utsira har ikke privatpraktiserende tannleger.

Personell i Tannhelse Rogaland

Tannhelsedistrikt	Overtannleger			Tannlege 1			Tannlege 2			Tannpleiere			Tannhelsesekretær			Personell		
	Stl	Pers	Vak	Stl	Pers	Vak	Stl	Pers	Vak	Stl	Pers	Vak	Stl	Pers	Vak	Stl	Pers	Vak
Nord-Rogaland	1	1	0	0	0	0	27,7	31,0	236,0	9,0	9,0	48,2	29,4	37,0	0,0	67,1	78,0	284,2
Nord-Jæren/Ryfylke	1	1	0	0	0	0	12,7	14,0	41,0	4,7	7,0	20,0	15,4	21,0	0,0	33,8	43,0	61,0
Stavanger	1	1	0	0	0	0	21,8	32,0	222,0	6,0	8,0	16,0	22,8	30,0	124,0	51,6	71,0	362,0
Rog.spesialisttannklinikk	0,4	1	3	1	1	0	5,8	9,0	23,0	0,0	0,0	0,0	11,0	14,0	17,0	18,2	25,0	43,0
Sandnes	1	1	0	0	0	0	16,4	17,0	70,0	6,6	7,0	84,0	18,4	22,0	182,0	42,4	47,0	336,0
Sør-Jæren	1	1	0	0	0	0	21,2	23,0	124,0	5,5	6,0	68,8	22,3	27,0	131,9	50,0	57,0	324,7
Rogaland 2011	5,4	6	0	1	1	0	105,5	126,0	716,0	31,8	37,0	237,0	119,3	151,0	454,9	262,9	321,0	1 410,9
Årsverk vakant 2011	0			0			14,9			5,2			9,9			30,0		
		*vak. i uker		0,0			1,4			1,6			8,3			11,4		

Vakans i uker.

Dekningsgrad av tannleger i Rogaland

Kommune	Allmennpraksis private tannleger	Offentlig ansatte tannleger	Totalt antall tannleger	Innbyggere pr. 1.1.2011	Innbyggere pr. tannlege	Innbyggere pr. tannlege inkl. spesialister
Haugesund	27	7	34	35 317	1 039	883
Karmøy	8	11	19	40 434	2 128	2 022
Sauda	3	2	5	4 757	951	951
Suldal	1	2	3	3 829	1 276	1 276
Vindafjord	3	5	8	8 410	1 051	1 051
Bokn	0	0,25	0,25	858	3 432	3 432
Tysvær	2	3	5	10 548	2 110	2 110
Nord-Rogaland	44	30,25	74,25	104 153	1 403	1 282
Hjelmeland	0	1,4	1,4	2 811	2 008	2 008
Strand	4	4	8	12 701	1 588	1 588
Kvitsøy	0	0,2	0,2	519	2 595	2 595
Finnøy	0	1	1	2 954	2 954	2 954
Rennesøy	0	1	1	4 367	4 367	4 367
Randaberg	3	2	5	10 251	2 050	2 050
Sola	15	3	18	23 854	1 325	1 193
Nord-Jæren/Ryfylke	22	12,6	34,6	57 457	1 661	1 570
Stavanger	88	22,5	110,5	127 435	1 153	962
Bjerkreim	0	2	2	2 723	1 362	1 362
Gjesdal	2	4	6	10 783	1 797	1 797
Sandnes	34	13	47	67 687	1 440	1 253
Sandnes	36	19	55	81 193	1 476	1 310
Lund	1	0,8	1,8	3 188	1 771	1 771
Sokndal	1	2	2	3 267	1 634	1 634
Egersund	8	5	10,6	14 462	1 364	1 063
Hå	4	7	11	17 224	1 566	1 566
Klepp	3	4	7	17 773	2 539	2 539
Time	7	4	11	16 737	1 522	1 196
Sør-Jæren	24	22,8	46,8	72 651	1 552	1 552
Rogaland 2011	214	107,15	321,2	442 889	1 379	1 206

5-åringene

% av 5-åringene uten karieserfaring, dmft=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us	% dmft=0	% dt=0	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord-Rogaland	1 418	77	79,5	83,0	69	74	81	78	79	76
Nord-Jæren/Ryfylke	896	74	85,6	88,2	73	80	82	81	84	72
Stavanger	1 683	72	82,4	86,1	74	75	79	80	82	78
Sandnes	1 313	69	80,2	84,6	78	77	80	81	85	79
Sør-Jæren	1 074	80	82,7	86,3	75	78	81	82	78	73
Rogaland 2011	6 384	74	81,8	85,4	74	76	80	80	81	76
Norge					72	78	79	80	80	

12-åringene

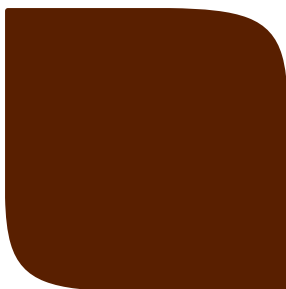
% av 12-åringene uten karieserfaring, DMFT=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us	% DMFT=0	% DT=0	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord-Rogaland	1 498	77	52,5	75,6	35	39	43	42	49	53
Nord-Jæren/Ryfylke	886	79	50,2	72,2	38	48	45	46	50	50
Stavanger	1 578	70	51,2	78,1	39	42	40	49	49	51
Sandnes	1 265	75	54,3	79,4	40	43	44	42	46	54
Sør-Jæren	1 079	91	51,3	73,4	34	39	38	41	45	51
Rogaland 2011	6 306	77	52,0	76,0	37	41	42	44	48	52
Norge					44	46	48	49	50	

18-åringene

% av 18-åringene uten karieserfaring, DMFT=0

Tannhelsedistrikt	Totalt antall	% us	% DMFT=0	% DT=0	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord-Rogaland	1 503	78	13,4	55,7	9	10	11	11	10	13
Nord-Jæren/Ryfylke	878	77	12,1	46,3	11	12	11	11	15	12
Stavanger	1 539	74	15,6	57,9	14	13	16	14	15	16
Sandnes	1 377	67	15,7	54,4	14	10	16	12	11	16
Sør-Jæren	1 075	85	12,9	55,6	9	9	10	10	10	13
Rogaland 2011	6 372	76	14,1	54,6	11	11	12	12	12	14
Norge					16	16	16	16	17	

DMFT for 12-åringer gj.sn. antall tenner med karieserfaring % av 12-åringene uten ny karies, DT=0

Tannhelsesdistrikt	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord-Rogaland	2,3	1,7	1,7	1,6	1,4	1,2	62	65	64	67	74	76
Nord-Jæren/Ryfylke	1,8	1,4	1,5	1,4	1,3	1,2	65	70	71	73	72	72
Stavanger	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4	1,2	66	67	73	73	73	78
Sandnes	1,7	1,6	1,6	1,5	1,4	1,2	66	69	70	70	67	79
Sør-Jæren	2,0	1,8	1,8	1,7	1,5	1,3	63	66	68	67	72	73
Rogaland 2011	1,8	1,7	1,6	1,5	1,2	1,2	65	68	69	70	72	76
Norge	1,6	1,5	1,4	1,4	1,3							

DMFT for 18-åringer gj.sn. antall tenner med karieserfaring % av 18-åringene uten ny karies, DT=0

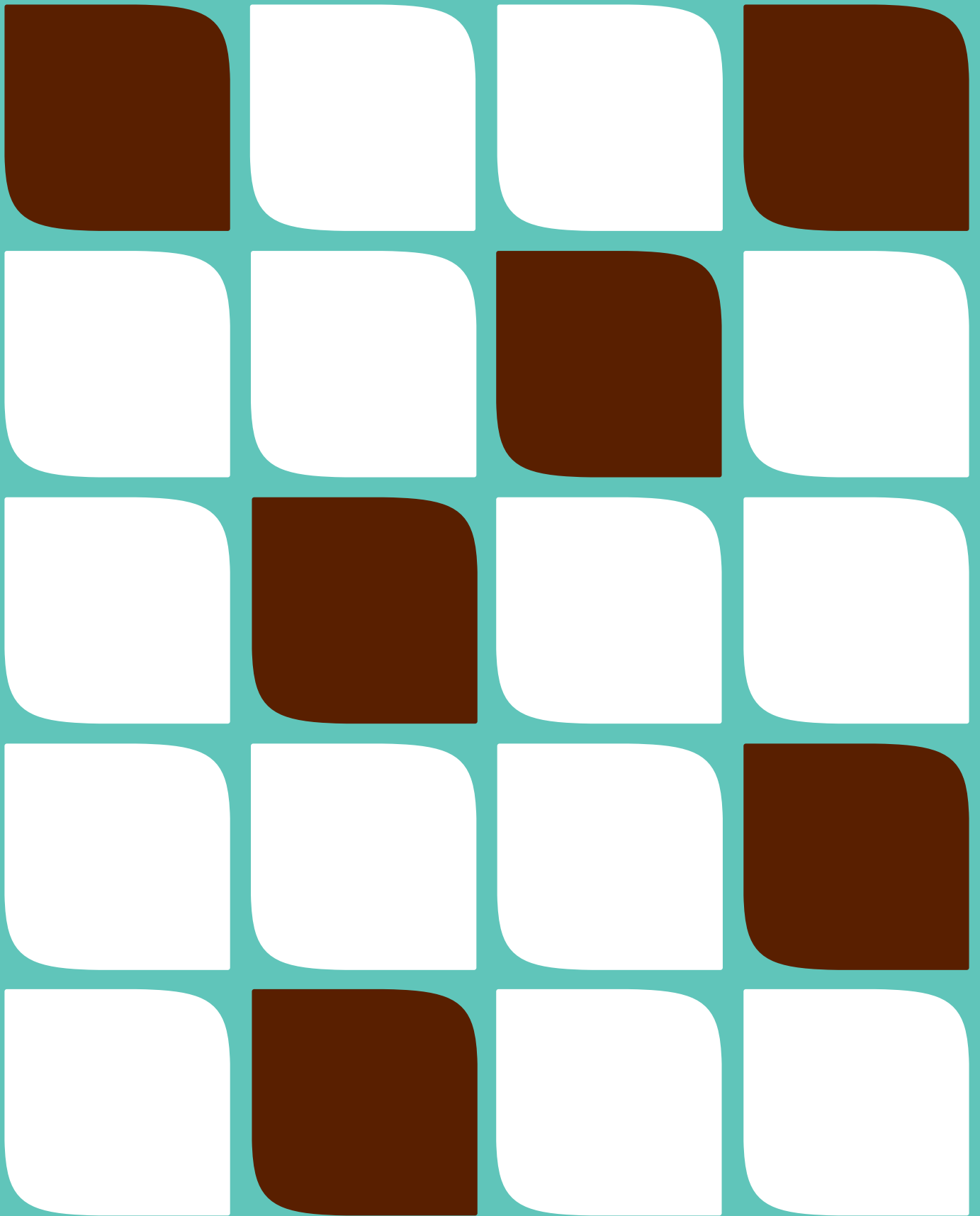
Tannhelsesdistrikt	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord-Rogaland	6,0	5,8	5,7	5,6	5,5	5,2	46	48	49	50	50	56
Nord-Jæren/Ryfylke	5,6	5,6	5,5	5,2	4,9	5,3	51	54	54	52	55	46
Stavanger	5,2	5,3	4,6	5,0	4,7	4,7	49	48	53	52	57	58
Sandnes	5,6	5,5	5,3	5,1	5,3	4,7	71	48	52	52	59	54
Sør-Jæren	6,5	6,3	6,2	6,1	5,7	5,6	43	49	47	44	48	56
Rogaland 2011	5,8	5,7	5,4	5,4	5,2	5,1	51	49	51	50	54	55
Norge	4,9	4,8	4,7	4,7	4,6							

Frekvensfordeling DMFT 12-åringene

Tannhelsesdistrikt	DMFT	DT	DT i gj snitt	MT	MT i gj snitt	FT	FT i gj snitt	DMFT	% DMFT =0	% DMFT 1-4	% DMFT 5-9	% DMFT >=10
Nord-Rogaland	1 404	533	0,5	21,0	0,02	850	0,7	1,4	52,5	41,8	5,5	0,2
Nord-Jæren/Ryfylke	867	360	0,5	7,0	0,01	500	0,7	1,3	50,2	43,9	5,5	0,4
Stavanger	1 276	412	0,4	16,0	0,01	848	0,8	1,4	51,2	44,0	4,5	0,3
Sandnes	1 276	351	0,4	14,0	0,01	791	0,8	1,4	54,3	40,0	5,3	0,4
Sør-Jæren	1 156	483	0,5	4,0	0,00	792	0,8	1,5	51,3	41,9	6,4	0,4
Rogaland 2011	1 279	2 139	0,44	62	0,013	3 781	0,77	1,2	52,0	42,2	5,4	0,3

Frekvensfordeling DMFT 18-åringene

Tannhelsesdistrikt	DMFT	DT	DT i gj snitt	MT	MT i gj snitt	FT	FT i gj snitt	DMFT	% DMFT =0	% DMFT 1-4	% DMFT 5-9	% DMFT >=10
Nord-Rogaland	6 068	1 344	1,15	35	0,03	4 689	4,02	5,6	13,4	38,0	34,1	14,6
Nord-Jæren/Ryfylke	3 561	1 035	1,54	28	0,04	2 498	3,72	5,2	12,1	37,6	34,1	16,2
Stavanger	5 346	1 188	1,04	43	0,04	4 115	3,59	5,0	15,6	40,4	32,0	12,0
Sandnes	4 341	1 025	1,10	28	0,03	3 288	3,54	5,1	15,7	40,2	31,9	12,2
Sør-Jæren	5 163	1 114	1,21	30	0,03	4 019	4,38	6,1	12,9	34,7	34,5	17,9
Rogaland 2011	24 479	5 706	1,18	164	0,03	18 609	3,85	5,4	14,1	38,3	33,3	14,3

TANNHELSE
ROGALAND

Postboks 130, 4001 Stavanger | Besøksadr. Arkitekt Eckhoffs gate 1, 4010 Stavanger | tannhelserogaland.no